

[גור חלון](#)

תנו לעסקים ולחברות לחיות

אין מה לשמוח מנתונים על סגירה מצומצמת של עסקים ב-2020, הקטסטרופה עוד לפנינו • ראש הממשלה נתניהו החמיץ הזדמנות פז ל"חנינה ציבורית" עו"ד עמית לדרמן 3/2/21

במבט לא מעמיק על נתונים יבשים, אפשר לחשוב שבשנת 2020 קרה בישראל קסם. בשנת 2019, נסגרו 75.9 אלף בתי עסק, ואילו ב-2020, ירד מספר העסקים שנסגרו ל-63.3 אלף. אין מדובר בקסם, והסיבות אינן תעלומה - המשק נמצא כרגע "בהנשמה מלאכותית" משום שחלק ניכר מפירעון ההלוואות הוקפא, ומשולמים דמי אבטלה/חל"ת עד יוני 2021.

עצמאים חיכו עם סגירת עסקיהם אפילו אם אינם פעילים, שכן אחרת לא היו יכולים ליהנות מהמענקים הממשלתיים. אז את המענקים אמנם קיבלו, אבל הקטסטרופה לפנינו, ותחיל להתגלות לקראת הקיץ. מבט חטוף ברחוב בן יהודה בתל אביב, או סוקולוב ברמת השרון, יכול לספר את הסיפור. הפסקת ההנשמה המלאכותית תגרום לשינוי קיצוני, במובן זה שכל הנזקים שנצברו בשנה האחרונה יצופו מעל פני המים.

סוגיה קריטית שתסייע להבראת המשק היא אישור תקציב שיתווה כיוון לטווח הארוך. נדמה שבחסות תקופת הבחירות, שמעלה ומורידה נושאים מסדר היום בקצב מסחרר, ואולי גם החיסונים, התנהלות נתניהו במשבר התקציב עומעמה. פתרונות אד-הוק כמו מענקים, הלוואות בערבות מדינה, קניות אג"ח ואחרים, טובים לטווח הקצר בלבד. ברור לגמרי שהדרך לנהל מדינה, ובטח משבר, עוברת דרך העברת תקציב. בלא התקציב, אין השקעה בתשתיות כמו תחבורה או חינוך, במקומות עבודה חדשים, הסבת עובדים למקצועות נדרשים ועוד.

מזמיני פרויקטים שנתמכים במימון המדינה לא יכולים לצאת לפרויקטים חדשים, מכרזים לא מקודמים, חברות ביצוע סובלות מהיעדר היצע פרויקטים חדשים ולכן גם לוקחות עבודות במחירי הפסד ברורים, עובדים מפוטרים ואפקט המשבר מסלים. בעלי חברות ביצוע הנקלעות לקשיים בשל המצב הקשה, שעמם אני נפגש, מלינים - ובצדק - על כך שאינם יכולים לקבל פרויקטים חדשים מגופים ממשלתיים. זאת, היות שהגופים מתוקצבים בחסר על בסיס העבר - תקציב המשכי שהתאים אולי לשנת 2019 ואין לו קשר למציאות היום. התחושה קשה - אין קברניט במדינה שמנסה להוביל אותה לחוף מבטחים.

ראש הממשלה נתניהו החמיץ הזדמנות פז שנפלה בחלקו, לקבל מעין "חנינה ציבורית" על ניהול הולם של המשבר, שאפשר והייתה נותנת את אותותיה גם על המציאות המשפטית שלו. נתניהו, שלא הצליח להרכיב את ממשלת החסינות שבה חפץ במשך 3 מערכות בחירות רצופות, ובסבב השלישי שכנע את בני גנץ כי הפעם יתמקד בקורונה ובכלכלה בלבד (ולא בהתחמקות ממשפט ומתקפות על מערכת המשפט), היה יכול פשוט לעשות את מה שצריך. לקיים הבטחות בסיסיות. לנהל.

נתניהו אדם בעל רמת ניתוח יוצאת דופן, אך בין האנליטיקה לביצועים בפועל, נכנסים אצל שיבושים בדמות קרובי משפחה ויועצי אחיותופל, ובמבחן התוצאה, הוא אחראי למחדלים רבים, בהחלטות שקיבל משיקולים אישיים בלבד. בעיניי הוא אכזב יותר מכול כשהקריב את הכלכלה ולא העביר תקציב כפי שנקבע בהסכם הקואליציוני, למען הפעלת כיסא המפלט מהמשפט. אני סבור שמעשיו אלה חמורים הרבה יותר מאשר העבירות שבהן הוא נאשם. זהו שימוש לרעה בכוח, שיוּרד לבשרם של מאות אלפי או מיליוני אנשים. נתניהו כמובן מבין ומודע לכך שהוא לא פעל לטובת האזרחים באי העברת התקציב ובאי השקעה במקומות

הנכונים. הבנה לא חסרה לו. למרות החיסונים, איני רואה כל סיכוי כיום שהוא ייכנס להיסטוריה כמי שתפקד באופן ראוי ואחראי במהלך משבר הקורונה.

חלק מהנזקים הכלכליים, היו מתרחשים גם בלי הקורונה. חנויות אופנה ורשתות לא גדולות אחרות היו נסגרות עקב צמיחת המסחר המקוון, ועוד תהליכים שהוצאו וקרו תוך שנה במקום מספר שנים. אבל ישנן חברות רבות, מתפקדות, נחוצות וטובות שעלולות ליפול מאובדן האוויר לנשימה לכשיסתיים המשבר הבריאותי, במקביל לירידה נוספת בסבלנות הבנקים, ומי שיספוג את עיקר הנזק הוא המעמד הבינוני, שיידרדר למטה. אי השוויון בישראל רק הולך ומתרחב.

מה ניתן לעשות? אני מפנה את קריאתי לעסקים, לנושאים, וגם לבתי המשפט המחוזיים שעוסקים בחדלות הפירעון - אל תהא ידכם קלה על ההדק. יש לאפשר הזדמנות להשתקם לכל חברה שמסוגלת לעבוד בשוטף ברווחיות, גם אם נמוכה - אפילו אם הדבר דורש פריסה ארוכה מאוד של חובותיה. אם נתנהל "לפי הספר", וניקח להליכי חדלות פירעון כל חברה שקורסת מחובות העבר שלה, נמצא עצמנו מפרקים חלקים גדולים וטובים במשק - וזו תהיה תאונה הרסנית ורבת משתתפים לזמן ארוך.

הכותב הוא שותף וראש מחלקת חדלות פירעון, הסדרי נושים והבראת חברות, משרד עוה"ד AYR - עמר רייטר ז'אן שוכטוביץ ושות'